

Déli Hírlap

GAZDASÁGPOLITIKAI NAPILAP

Korai volt a hír

a királynőnek az ortodoks vallásra való áttéréséről

Bukarest, április 10.

A Dimineata korainak mondja a Cuvantulnak azt a híret, hogy Mária királynő áttért az ortodoks vallásra. Ebből a hiradásból egyelőre csak annyi igaz, hogy a királynő Christea Miron patriárka előtt meggyónt és áldozott, azonban az ortodoks vallásra való áttérés ténye még nem következett be. Mária királynő végleg elhatározta ugyan, hogy formálisan át fog térni az ortodoks vallásra és ezzel is kifejezést ad majd a nép iránt érzett szeretetének és a lelki egységnek.

Felültetett ujságok

Károly volt trónörökös és egy mérnök feltűnő hasonlatossága

Budapest, április 10.

A budapesti sajtó egyértelműleg azt a szenzációs hírt közli, hogy Károly volt román trónörökös idegen névre szóló utlevéllel tegnap Budapesten tartózkodott és a délutáni órákban autón Románia felé utazott. Kiséretében a pesti lapok szerint egy idősebb ur volt. Az Esti Kurir szerint a budapesti rendőrség a hír vétele után hivatalosan is megállapította, hogy csakugyan a volt román trónörökös tartózkodott inkognitóban Budapesten. A budapesti államrendőrség információját a Palace-hotelbe lakó erdélyi uraktól nyerte, akik felismerni vélték a volt román trónörökösöt.

A rendőrség kinyomozta, hogy feltűnő hasonlatosságon alapuló tévedésről van szó. Egy Belin Alkade nevű ploestii mérnök, továbbá fiatal felesége és Belin Constantin, a mérnök nagybátyja laktak a Palace-hotelben. A volt trónörökösrel úgy támadt az összefüggés, hogy Belin is a francia Rivierán tartózkodott most és tényleg feltűnően hasonlít Károly volt trónörököséhez. Ez az összefüggés adott okot a lapokat is megtévesztő mendemondára. Belin mérnök tegnap tényleg autón Románia felé vette útját. A budapesti lapok híreről a romániai sajtó nyomban megállapította, hogy csakis tévedés esete foroghat fenn és, hogy ezt a tévedést a megtévesztési menő hasonlatosság okozhatta.

Elsőrendű urifehérműveket

készítik most érkezett manchesteri poplin, zefir és crepp valamint lyoni selyem-különlegességeimből. (Felelőség mellett.)

A nemzeti párt egysége

A százas bizottság ülése — Csak Goldis és Lupas hiányoztak — A parasztpárttal mégis meglesz a fuzió?

Rendithetlen bizalom Maniu iránt

Kolozsvár, április 10.

Tegnap délelőtt tizenegy órakor kezdődött a nemzeti párt százasbizottságának ülése. Különösen nagy számban érkeztek meg a kiküldöttek Aradról és Temesvárról. Maniu Gyulát, amikor a terembe lépett, percekig tartó taps fogadta. Az egybegyűltek erre felálltak és a régi magyarországi románok forradalmi Desteaptele-romane című dalát énekelték el. A tanácskozás a

nyilvánosság kizárásával folyt. Maniu hosszabb beszédében ismertette a kormányválság körül lefolyt eseményeket, majd hosszabb vita következett. Ennek során kérdést intéztek Maniuhoz, igaz-e, hogy Goldis László levélben közölte vele, amennyiben nem egyezik meg a parasztpárttal, úgy ő belép az Averescu kormányba. Maniu emelt hangon jelentette ki, hogy ez az állítás nem felel meg a valóságnak és Goldis ezzel csak árulását akarja szepíteni. A gyűlés résztvevői eme kijelentés után óriási óvációban részesítették Maniut, akit a közönség az utcán is lelkesen ünnepelt. A gyűlésen résztvevő párttagok egyöntetűen hangsúlyozták, hogy

a párt egységét

sikerült megőrizni és szó sem lehet arról, hogy Goldisékát számosan kövessék a pártból.

Vaida Sándortól egy magyar újságíró a jövő politikai helyzetre vonatkozólag kért felvilágosítást és ekkor Vaida a magyar Szózat ismert sorával válaszolt: „Jön még egy jobb kor, amely után buzgó imádság epedez százezrek ajakán”.

Beavatottak állítása szerint a nemzeti párt és a parasztpárt között folyó tárgyalások a legkomolyabb stádumba jutottak és mindkét fél engedékeny magatartása következtében valószínűleg rövidesen

sikerre is vezetnek.

A nemzeti párt kongresszusával egy időben Goldis, Lupas és Lepadatu miniszterek az erdélyi román

néphez felhívást bocsátottak közre, amelyet minden nyilvános helyen kifüggesztettek. A manifesztum azzal kezdődik, hogy Goldis és hívei hazafias kötelességből vesznek részt az új kormányban Erdély érdekeinek védelmében. Aggodalommal látják, hogy a nemzeti párt eddigi vezetői milyen súlyos bakklövéseket követtek el. A manifesztum azzal is vádolja a jelenlegi vezetőséget, hogy

kétszínűen viselkedett

a parlamentben, megakadályozta a parasztpárttal való megegyezést és ezért Maniunak meg kell értenie a helyzetet és le kell vonni a sikertelenség konzekvenciáit. A felhívás végén Goldisék ígéretet tesznek arra, hogy meg fogják őrizni a nemzeti párt tradícióit, demokratikus elveit és nem engedik megcsorbítani a törvényes aspirációkat.

Maniu Gyula délben fogadta a sajtó képviselőit és a következő nyilatkozatot tette:

— Ez a kongresszus tanubizonyosságát adja annak, hogy a nemzeti párt bomlásáról elterjedt hírek nem egyebek, mint légből kapott feltételesek és valótlan kortesfogásnál. A százasbizottság üléseit hívtuk össze, ennek a bizottságnak összesen száz-tizenöt tagja van, akik közül száz-tizenhárman megjelentek, mindössze

kétten hiányoztak:

Goldis és Lupas. Hívaink tehát a szakadás legesekélyebb jele nélkül tömött sorokban állanak mögöttünk. A községi választások idején a néppártot azért vették be az ellenzéki blokkba, mert a blokk célja az volt, hogy a liberális kormányt helyéről eltávolítsa. A néppárt azzal a ténnyel, hogy a többi ellenzéki párttal együtt akart dolgozni, ugyanezt az óhaját fejezte ki, tehát nem volt semmi ok arra, hogy a vele való együttműködést akkor megtagadják.

Kijelentette Maniu, hogy a kormányválság idején semmiféle

levelet nem kapott

Goldistól és a válság ideje alatt figyelemzették Goldist, hogy az idegen párttal való tárgyalást a pártfegyelmegsértésének tekintik. A kongresszust délután folytatták, előzetesen megválasztották azt a bizottságot is, amely a határozati javaslatot fogja Vaida Sándor lakásán megszerkeszteni.

A délutáni ülés végén hat pontból álló határozati javaslatot fogadtak el, amely elsősorban megállapította, hogy a pártvezetőség megtett minden emberileg lehetséges erőfeszítést egy olyan helyzet kreálására, hogy egy, a nemzeti akaraton alapuló demokratikus kormányzás szükségességét tegye nyilvánvalóvá. Leszögezi a javaslat, hogy Erdély és a Bánság

jogos aspirációi

ellenére, amely hét éve hiába várja egy reális parlamentáris rendszer bevezetését, az ország élére egy álliberális kormány jutott. Helyesli a központi pártvezetőségnek a parasztpárttal való fuzió érdekében tett lépéseit és konstatalja a legutóbbi politikai események következtében, hogy bármilyen más politikai orientáció, mint amelyik a népömegek akaratának nem felel meg, nem vezethet eredményre és nem vezethet a román államjelenlegi helyzetében győzelemre.

Ennek következtében — folytatja a javaslat — szükségesnek tartja a párt a nemzeti radikális és demokratikus politika követését a többi demokratikus erőekkel kapcsolatban. Felhatalmazza a közgyűlést a pártvezetőséget és a kongresszust, hogy folytassa törekvéseit az összes demokratikus csoportok

egységes frontjának

megvalósítására. Követeli ugyanakkor, hogy a pártvezetőség haladék nélkül zárja ki soraiból mindazokat, akiknek viselkedése nem áll összhangban a párt elveivel és módszereivel, zárja ki az árulókat, akik az ország eme nehéz napjaiban felajánlottak az ellenségnek és megkísérelték a párt egységét és akcióját gyengíteni. Végül meglepéssel konstatalják az összes szervezetek és a párt harcosainak teljes szolidaritását és egyhangú lelkesedését a nagy küzdelemben és rendithetetlen bizalmukat fejezik ki a párt elnökei, Maniu és Jorga, továbbá a pártvezetőség iránt.

Tőzsdei árfolyamok.

Zürichben a lei 2:16.5 Párisban 11:95

Temesvári magánforgalom április 10-én reggel:

(A Temesvári Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság bejárati fiókjának árfolyamai.)
Dollár 243.75, angol font 1190, francia frank 8.42, sveici frank 47.20, lira 9.83, szokol 7.24, dinár 4.30, magyar korona 289 osztrák silling 34.50, márka 58.45.

Kalapok

nyakkendők, zsebkendők, harisnyák, keztyűk, pyama-ujdonságok

Gummikabátok

legolcsóbbtól legfinomabbig

Szolid szabott árak!

Papp Gábor

TIMISOARA, Strada Mercy 6.

Az igazságok nem változnak meg soha

A nemzeti kultúra minden nemzetiség bevehetetlen vára. — Senkit nem lehet nemzetiségétől megfosztani. — Soha a világon kétnyelvű nép nem élt.

Goldis miniszter a nemzetiségi kérdésről

Temesvár, ápr. 10.

Goldis László jelenlegi kultusz-miniszter 1910-ben érkezett irt a nemzetiségi kérdésről. A munka kevés példányban nyomtatásba is megjelent. A bevezetésben Goldis László azt írja, hogy igyekezett kerülni a politikát és kereste a tudományt. Annál nagyobb értékkel bírnak akkori fejtegetései most, mert a politikai szempontokat az idő esetleg megváltoztatja, de a tudomány állításai igazak maradnak az idők minden változásai közepette is. Az alábbi szemelvényeket Goldisnak ezen munkájából idézzük okulására azoknak, akik talán megfontolkoztak arról, hogy miként gondolkodtak annak idején.

A tizenharmadik század vége felé a magyar nemzeti ideológia hatalmas arányokat ölt. Elkövetkezik

a nemzeti sovinizmus

aranykora. Az általános magyarosítás gondolata izgalomba hozza a lelkeket. Magyarországon kimondják, hogy minden iskolának, minden közhivatalnak hivatalos és kizárólagos nyelve a magyar. Kisdédóvokat kezdenek felállítani, hogy a kis gyermekeket elmagyarosítsák. Magyarosítási eszköznek használják a telepítést is. Az a terv merül fel, hogy a tótokat telepítsék szétszórva a magyar községek közé, a székelyeket pedig szórják szét a románok közé, hogy ezeket elmagyarosítsák. Erdélyben 1841-ben az országgyűlés a magyar nyelvet beleviszi a románok templomaiba is s elrendeli, hogy tíz év múlva minden egyházban

a hivatalos nyelv

a magyar legyen. A balászfalvi káptalan azt felelte erre: „Nem tíz év, de tíz század után sem és soha nem kötelezhet bennünket egy törvény, amely egyházi és erkölcsi életünkre veszély, nemzetiségünkre pedig vészhozó és megsemmisítő.

Barnutiu Simon az 1848-iki balászfalvi gyűlésen a románság nevében megtette híres kijelentését: „Szabadság nemzetiség nélkül minékünk a halált jelent”. A forradalom lezajlott. A magyarok igazán hősiességüket az egész világ megcsodálta, de a túlhatalommal szemben el kellett bukniuk. A forradalommal a nem magyar népek ugyan nem sokat nyertek, de az abszolutizmus mégis enyhébben bánt velük, mint a magyarországi és erdélyi reformországgyűlések. E korban alakul meg például a románoknak nagy közmívelődési egyesülete, ekkor létesül a brassói román főgimnázium, alreáliskola, kereskedelmi iskola, a brádi algimnázium, stb. A kiegyezés éveiben pedig a románok külön érsekséget és

önkormányzatot kapnak.

A nem magyar népek rövid idő alatt elég jelentős polgári osztályt és intelligenciát produkáltak. Az országban meghagyták a felekezeti oktatást s így a nem magyar nemzetiségek egyháza is majdnem minden községben állítanak fel népiskolákat. A románoknak ma már (1910-ben) van hét püspökségük, köztük két érsek s körülbelül három-ezer lelkészük, öt pappövedékük, hat tanítóképezdékük, négy főgimnáziumuk, egy algimnáziumuk, egy alreáliskolájuk, egy felső kereskedelmi iskolájuk, kilenc fiuinternátusuk, öt felső leányiskolájuk, körülbelül

háromezer népiskolájuk,

legalább ugyanannyi tanítóval, irodalmi és közmívelődési egyleteik,

színházalakításra társaságuk, amelynek vagyona közel egymillió korona, a budapesti és kolozsvári egyetemeken nyelv- és irodalmi tanszékek, huszonöt nőegyletük, száztizhárom zene- és dalegyletük, harminchárom olvasóegyletük, negyvenkilenc lapjuk, kétszáznál több pénzintézetük körülbelül huszmillió korona részvénytőkével, legalább hétszáz tisztviselővel, tizenhét kereskedő- és iparosegyletük, huszonhét temetkezési egyletük és legalább

egymillió hold föld

van birtokukban. A nemzeti öntudat mind szélesebb rétegekben ver gyökeret s ma alig van már például román falu, ahol ne olvasnának román ujságot.

A nem magyar népek a magyar nemzetiségbe való beolvasztása lehetetlenség. Egyik nemzetiséget a másikba beolvasztani úgy, hogy a másik is meg ne változzék, nem lehet. Az egyedüli lehetőség az volna, hogy magyarok és nem magyarok keveredjenek úgy össze, hogy sorsközösségbe kerüljenek. Akkor századok múlva megtörténhetik, hogy a sorsközösség jellemközösséget, tehát nemzetiséget fog teremteni, de ez az új nemzetiség nem lesz

sem magyar, sem román,

hanem valami egészen más. Azonban ez a megoldás is lehetetlen. Nemcsak azért, mert az összevgyítés keresztülvihetetlen, hanem a cél ma már nem volna elérhető, mert a nem magyar népeknek saját nemzeti kulturájuk van s a nemzeti kultúra minden nemzetiség bevehetetlen vára. Átment tehát a köztudatba, hogy a nem magyar népeket sem kiirtani, sem nemzeti jellegüktől megfosztani nem lehet. Ekkor a sovinizmus azt a tételt állította fel, hogy minden magyarországi lakos tudja az állam nyelvét és legyen híve a magyar állameszmének. E tétel értelmében az állam minden rendű és rangú iskoláiban kizárólagos és egyedüli

tanítási nyelv a magyar,

a nem magyar tanítási nyelvű iskolákra nézve pedig köteleességül téték, hogy a magyar nyelv oly mérvben tanítandó, hogy a nem magyar anyanyelvű gyermek a negyedik évfolyam bevégeztével gondolatait magyarul élőszóval és írásban érthetően ki tudja fejezni.

A cél a nemzeti állam kiépítése, ami azt tételezi fel, hogy az ország minden lakosa magyarul beszéljen, magyarul írjon, magyar lapot és könyvet olvasson, magyar regényíróval édesítse meg szabad óráit, a magyar költővel lelkesedjék s így idővel teljesen magyarrá legyen nyelvben és lélekben. Igen

hamisan azt mondja

e tétel, hogy azért senki sincs eltöltve attól, hogy a maga anyanyelvét is kultiválja, ha akarja. Ha a családjában románul beszél, ha gyermekeit román iskolába járattja, ha minden szegyenkezés nélkül román ujságot tart, hát bizonyára nem akasztják fel, de nem jó szemmel nézik. A magyar sovinizmusnak azon tétele, hogy minden magyarországi lakosnak tudnia kell magyarul, de azért anyanyelvét a magánéletben, sőt saját nemzetiségi viszonylataiban szabadon használhatja, vagy teljes tudatlanságot áruul el, vagy

gonosz célzatu ámitás.

Soha a világon kétnyelvű nép nem élt és nem élhet. Egyének tudhatnak

több nyelvet, de egy egész nép azonban soha két nyelven nem beszélt és nem beszélhet.

Bizonyos, hogyha a román nép összessége megtanul magyarul, akkor a román nyelvre nincs többé szüksége s el is fogná azt felejteni. Ez azonban korántsem jelentené azt, hogy ez a román nép magyarrá lett. Az ired szintén elfelejtették nemzeti nyelvüket s angolul beszélnek, de azért jobban gyűlölik az angolt most, mint akkor, amikor még írül beszéltek. Holtbizonyos, hogy a románok

románok maradnak

akkor is, ha elfelejtenék nemzeti nyelvüket s csak magyarul tudnának beszélni, de holtbizonyos az is, hogy azok a csak magyarul beszélő románok gyűlölnék meg leginkább a magyarokat. A magyar sovinizmus ma is ellenségesebb érzelmeket vált ki a magyarul tudó románoknál, mint azoknál, akik magyarul egy szót sem tudnak. Ebben rejlik az oka annak is, hogy a román nemzeti politika legenergikusabb szóvivői a magyar iskolákból kerülnek ki. A román népet

nem lehet megmagyarosítani

azáltal, hogy megfosztják román nyelvétől s kényszerítik magyarul beszélni.

A nemzetiség fogalma kizárja annak lehetőségét, hogy valamely nép egy más népet magába olvasztasson egyedül azon tény által, hogy arra a maga nyelvét ránkényszerítette s nemzeti nyelvétől megfosztotta. Ily módon két nép össze nem vegyülhet. Még akkor sem magyarosodhatna meg a román nép, ha a magyar néppel teljesen összevegyülve sorsközösségben él-

ne. Ezen esetben ugyanis sem a román nem magyarosodnék el, sem a magyar el nem románosodnék.

hanem együtt sorsközösségbe élve, idővel teljesen új nemzetiséget alkotnának, sem magyart, sem román, hanem valami mást, új nyelvet képeznének ki, ami szintén nem volna már sem magyar, sem román. A tényleges viszonyok között azonban teljesen ki van zárva, hogy a román nép nagy tömegei a magyar nyelvet elsajátíthassák. Megtörténhetik az, hogy kisebb töredékek, amelyek magyarokkal vegyesen laknak, elsajátítják bizonyos mértékig a magyar nyelvet annyira, amennyire a mindennapi közlekedésre okvetlenül szükséges és ez esetben viszont rendszeren a magyarok is elsajátítják bizonyos mértékig a román nyelvet, de

sohasem az iskolában,

hanem az életben. Ilyen helyeken az iskola segíthet ugyan némileg a dolgon, megkönnyíti a nyelv elsajátítását, de a mindennapi élet segélye nélkül az iskola munkája teljesen hiábavaló volna. Bizonyos körülmények között lehet az iskolába valamely nyelvet elsajátítani, de megtartani csakis az életnek ezt feltételező és kényszerítő viszonyai között lehet. Aki ennek az ellenkezőjét állítja, az vagy nem tett e dologban tapasztalatokat, vagy

nem őszinte

s hirdet lehetlenségeket, csak azért, hogy belőlük neki tetsző következtetéseket vonhasson le.

Hogy Goldis ezen értekezésében, különösen az iskolakérdésről mit mondott, arra legközelebb visszatérünk.

Egy sirkő odisszeája melynek történetét Temesvárott bogozzák ki

Temesvár, április 10.

Fény község jegyzője, Ligheran Sándor kegyeltes szívvel jött Temesvárra, hogy itt egy elhalt hozzátartozója részére sirkövet vásároljon. Elment az egyik ismert temesvári nagy sirkőraktárba, nézegette a különböző sirkőveket és szemlélődése közben egyszerre csak meglepetve állott meg. A sok új sirkő között látott egy régit is. Szép fehér márványból valót, felül aranyos vonalokból vésett szomorufüzfa alatta pedig név:

Báró Rajasich Paulina.

Nemrég ez a sirkő még a fényi kastély parkjában állott, ahol Rajasich Paulina bárónő örök álmát alussza árnyas fák tövében. Amint a jegyző hazaérkezett, elsietett a parkba, ahol a sirt megtalálta, de

a sirkő hiányzott

mellőle. Észleletéről jelentést tett a csendőrségnek. A csendőrség nyomozást indított és megállapította a következőket:

Egy a kastélyhoz tartozó egyén — a nevéét még nem állapították meg — fuvarost keresett Fény községben. Fel is fogadta azt Todor Nicolae személyében, akinek azt mondotta, hogy butorokat kell Temesvárra beszállítani. A kocsinak estefelé kellett a kastély közelébe jönni, hogy még napvilág mellett megrakják. Pontos időben jelentkezett is a fuvaros, de legnagyobb meglepetésére nem butort raktak a kocsi, hanem egy sirkövet. A parkban több kertészlegény dolgozott, akik

azt a parancsot kapták, hogy Rajasich Paulina bárónő

sirjáról emeljék le

a sirkövet és rakják azt föl a kocsi. Nehéz és fáradságos munka volt, majdnem egy teljes órát vett igénybe. Mikor a sirkő a kocsin volt, letakarták és a fuvarosnak azt mondták, hogy hajnalban idejében induljon. A kocsis éjszakán át a kastély közelében maradt, két lovát a fuvaros hazavitte, reggel háromkor eljött velük, befogta azokat és elindult Temesvárra. Megbizója is vele volt.

Temesvárra érkezve Tunner Kornél sirkőraktára elé hajtottak. A fuvaros ott azt a rendelkezést kapta, hogy a raktár munkásaival együtt a sirkövet rakja le. Ez meg is történt. Tunner Kornél a követ

szabályszerűen megvásárolta.

Abban, hogy azt neki eladásra ajánlották, nem talált semmi rendkívülit, mert az utóbbi években nem egyszer történt meg, hogy régi sirkővek kerültek eladásra.

Ebben a különös ügyben a nyomozás tovább folyik. Az iratok most a temesvári rendőrségnek vannak annak megállapítására, hogy Tunner Kornél kitől és mennyiért vette meg Rajasich Paulina bárónő sirkövet. A néhai bárónő ott nyugszik a fényi kastély fái alatt csendes sirjában. Vajjon álmodik-e róla, hogy idefent ebben a fránya világban milyen kavardás van a sirkőve körül?

Temesvártól - Temesvárig

Gyönyörű verőfényes húsvét vasárnapján hatvanöt kilométeres sebességgel repült velünk a nagyszerű Benz-autó Nagyvárad felé. Csak négyen voltunk, két művész, a sorok írója és egy műbait: szeretetreméltó vendéglátónk. A hósu tél, az örökös kávéháza itélés után, revelláció egy ilyen felszabadító merész rohanás a szabad természetbe. Az országutak még szűkek; messze, fehéren, ezüstösen tágulnak el a színhatárig. A nyul kiül az országút kőepére, szétrugja lábát és úgy nevet a fűt sofför szemébe, csak utolsó lépésben iramodva keresztül a széles úton. A babona nem népi előítélet, hanem van mindenütt, palotában-kunyhóban egyaránt. Egyedülálló gölyva, országuton átfutó nyul defektet jelent a autókabalisztika szerint, nem is beszélve a hirtelen felrebbenő denevérről, egy bagolyról. Ilyenkor a vérbeli sofföronnal lestoppolja a gyorsaságot és jó ideig oly óvatosan halad, mintha nehéz tegetet vinne.

Autónk már messze jár. Vinga felé hanyarul és merészen szökken fel a dombon. Előttünk a bánsági Kalotaszeg. Nem nagyon ismerjük, nem igen vesszük segítségét, talán mert tulsáosan közel van hozzánk. Messziről elarandokolnánk, hogy lássuk érdekes szokásait, festői viseletét, amelyeket timentlenül hagyott Mária Terézia óta múló idő. Egymásra utalt elszigetelt-égükben élők életüket, betartva pontosan mint egy szigorú rituálét, egy házasság, egy keresztelő, egy különöb-ebb ünnep örökös hagyományait, melánia eladott menyasszonya jut szűnkbe, ha véletlenül tanuja vagyunk ly jeleneteknek, amelyek versenyre kelnek a színpad leleményességével és zínompájával. A karácsonyi éjszakai mise a Hagia Sofia templomra emlékeztet bizantin raffináltságával. Nők a tömjékdőn át magas csipkés fát-akban, sárga, ibolyaszínű, narancsszín, viola brokátban, arannyal és ékkövekkel díszített piros bagaria papucsban, vagy kordován csizmában, a férfiak feketezegélyes háziszóttos gyolcsruhában, mely fehéren vakít mint a hó a holdvilágban. S a nyári tánc a ligetben, a leánykérő, a csalogató s e furcsa zűmmögő melódiák, — elmerült világ kincse a modernizmus, a józanság kel- lős közepében. De az idő gyorsan repül és már az aradi hídfőnél vagyunk, hol szigorú arcu ember várakozik ránk. Hidvámot kér. Csekélység az egész. Mindössze hetvenöt lei, plusz tizenöt lei s a tulajdonon ötven lei térít vámt. Ez a kis játék azután rövidebb-hosszabb időközökben szabályosan ismétlődik, mindenütt permanenciában e rögtön-ítelő bíróságok, mintha csak az volna a feladatuk, hogy birságokkal véde-kezzenek a mindjobban emelkedő autóforgalom ellen. Reggeli a kávéházban. Minden asztalnál billiárdoznak, kártyáznak, sűrögnek-forognak, künn az utcán ünnepi hangulatban csoportosulnak az elegáns, mindig vidám és feszitelen aradiak. Egyszerre csak óriási csörömpölés, kattogás, szortyolás, pő-fékelés. Csikordulva gördül vé- gíg a rozsdás sineken három ós- kori ketrec, élén a mozdonyok dő- apjával. Már a muzeumokban sem találni méltó párját. Az idegen- nek derűt keltő ez a jármű-anakro- nizmussal. De az idő telik és mi már messze robogunk, Arany János szü- városához közeledve. Szomorú, kietlen vidék, szegényes falvak. A bánsági gaz- dagság, bőség sivar ellentéte. Csak Nagy- várad felé enyhül a kép. Puha hajlásu

dombok, kéklő szőlőhegyek övezik a felcsillanó várost. Csinos város, de csak a kellős közepén. Öt lépésre a szép fekvésű terektől már elavult utcák föld- szintes házikókkal, feldombosodó köve- zettel. Nagyvárad első impresszióra valami furcsa világvárosiaságot hord magán, ami nem az övé. Tulságos könnyedség csap elő modorból, öltöz-

ködekből, gesztusokból, mely előbb el- fásaszt, később elálmosít.

Hazatérőben. Reflektor fénye vilá- gitja meg a sötétellő utat. Autónk repül az éjszakában. Felcsillan Temesvár fénylő lámpasorra. Hazatérünk és ör- vendezünk, hogy ismét szülővárosunk- ban vagyunk, melytől kissé el kellett távolodnunk, mint az alpesi hegytől,

hogy teljes nagyságában lássuk. Gyö- nyörű ígérlet büszkén meredő gyár- kéményeivel, dus parkjaival, hatalmas, komoly palotasoraival a messzi széle- ken, amelyek már a közeljövőben összeépülve oly várost bontakoztatnak majd elő, hogy nem lesz párja egész Romániában.

Flaneur.

Félórás beszélgetés egy fascistával

a fascizmusról, az új kormányról, a kisebbségi kérdésről, a zsidókér-
désről, az antiszemitizmusról, a békéről, megértésről és az ifjuság
neveléséről

Temesvár, április 11.

A magyar éra idején néptanító. Ké- söbb újságíró. Harcos tolu küzdője és kiverekedője a román nép jogainak. Aradon szerkeszti a Tribunát. Min- denki retteg és féli a tollát. Goga eszme- és szerkesztőségi barátja. Poli- tikai üdözések áldozata. Osztrák-ma- gyar katonatiszt. Később otthagyja a frontot. Akkor áruló. Megalapítója a legionárius csapatoknak. Hazajön. Mint mindig, akkor is békétlen volt az új helyzetadta viszonyokkal. Sikra szált Maniu és Vaida 1918-as Consiliu Dirigentje ellen. Később averescanus lesz. Egyideig képviselő. A parlamen- tet feloszlatják. Elvonul a politikai élet- től, hogy izzó, mindig forrongó vér- mérséklete az olasz égalj kiteremtette új politikai irányban keresse az igazi politika útját. Lelkes fascista lesz, Mussolini jó barátja, aki hetekig ven- dége az olasz ducenak, Farinacci a keblére öleli és Nitti, a fascismus egyik legnagyobb politikai ellenfele éppenugy irtózik a romániai kiküldöt- től, mint az olasz duceától.

Ez Savu Konstantin. Van az éle- tében valami tragikum. Van az életében valami meg nem alkuvás a jelennel, a sorssal, van az életében valami tör- tetés az ismeretlen, új küzdelmek felé, van az életében valami meg nem békélés az emberekkel és adott viszonyokkal. A vére, a lelke a szélsőségek felé hajtja. De szíve van. És szívében rejlik a tragi- kuma. Nem ismeri el senki Savu Kon- stantint, aki ma a zombolyai közkör- ház gondnoka. Van-e ennél nagyobb tragikum, mint egy szerény, csendes bánsági faluban elmerüni az életben és csendes, finom, harangszavu estéken egyes-egyedül könnyező lélekkel neki- ülni és átlapozni az élete naplóját és olvasni a nagy duce leveleit, és elme- rülni a multba és keresni a titokzatos jövőnek most kibontakozó árnyait. Veleérzek ezzel a Savu Konstantinnal, akinek egyetlen nagy hibája van: van- nak ideáljai, szereti a fajtát, amelyért küzdött, verekedett, áruló lett. És ma ez a hiba a huszadik század materia- lista levegőjében a hibák hibája.

Emlékezőm ködfoltos, nagy tárházá- ból hirtelen világos fákllyaként lebbent elem Savu alakja. Talán tizennégy év- vel ezelőtt találkoztam vele utoljára. Ő a rettegett hírlapíró, én a kis gim- nazista. Utam a Tribuna szerkesztősége előtt vitt el Aradon. Nézetem és bámul- tam. És ma előttem ül. Fejét két kezébe temeti. Arcán a csendes bánat és a fel- fellobbanó gigászi akarat sugara ömlik szét. Demagógnak tudják, pedig a rendet akarja, fascistának vallja magát és antiszemitának hiszik, Averescu politikai barátjának gondolja a köz- vélemény, pedig tiltakozik ellene. Er- dekes ember, aki négyülösen izgat a zsidó tőke ellen és most halkán, min- den izgalomtól menten beszél. Meg kell hallgatni. Még nem miniszter. Nem is államtitkár. De ember, aki szenvedett, aki küzdött és akinek a sors, az eddigi élete jogot adott arra, hogy megismer-

jék, hogy tudják, hogy ez a Savu Kon- stantin nem politikai kalandor, mint akinek hiszik, hanem izzó vulkán, aki- nek acélos energiája egészséget, új kor- mányzási utakat és boldogabb életet akar teremteni, nemcsak Romániában, mindenütt a világon. Hallgassuk, mit mond. Az újságírónak nem voltak különösebb kérdései. Az újságíró csak ezt mondta a félreismeret, megtaga- dott, legionárius, fascista, Mussolini barátja Savu Konstantinnak, az újság- írónak:

— Ha úgy érzi, hogy beszélni valója van, mondja meg, hogy a nagyközön- ség, amelynek egykor szintén tollal harcos odaadó munkása volt, ismerje meg azok nézetét is, akik ma még az ismeretlen politikai tér kulisszáit igazgat- ják, de meg van minden predestinációjuk arra, hogy vezérek legyenek.

— Fascista vagyok és mint ilyen a rend és az alkotó munka embere. Mint fascistának Averescu politikai pro- grammja áll legközelebb és így segítem és támogatom az Averescu-kormányt. Együtt dolgozom vele. Eddig az utaink együtt haladnak, azontul azonban meg- vannak a mi különleges elveink, a melyeket csak lassan tudunk átplán- tálni, de hiszem, amíg Románia nem konszolidálódott, nem is akarjuk. Ra- jongója vagyok a fajomnak, életem én is kisebbségi sorsot és mert tudom, hogy ez ma sarkalatos kérdés, engedje meg, röviden erre is kitérek. Életem én is kisebbségi sorsot. És akkor küzdöt- tünk a magyar kormány kisebbségi politikája ellen. Isten ments, hogy a mi kormányaink most a magyar kor- mányok bűnébe ossenek. Legyen ebben az országban végre egyszer egyenlőség, testvériség és igazi harmonia. Adjuk meg törvényileg a kisebbség kulturális jogait, nem alkalomszerű engedelmek alakjában, mert egy egészséges és meg- elégedett kisebbség olyan hatalmas nem- zeti vagyon, amelyet szűk látókörű, talán sovíniszta politikusok még ma nem is tudnak értékelni. De a történe- lem utjai kiszámíthatatlanok és pró- báljunk ez egyszer elébe vágni mi em- berek a történelemnek és alkossuk mi meg a közös jó sorsot, amelybe ne vegyüljön a régi bánat és a tépett sebek fájdalma. Feledtessük el azokkal, akik valamikor birtoklók voltak, hogy ma struktív munka milyen hatalmas fel- lendülést von maga után. A kisebb- ségi kérdés ma hatalmas gondja az országnak és miért ne rázzuk le ezt a gondot, amely azután csak drága és érett gyümölcsöt hullat a tarsolyunkba?

Nem akarunk mi senkit agyonki- nozni, agyonüldözni, agyonanyagatni. De egyet ismerjenek el. A román nép termelő osztálya, a parasztság, erköl- csileg, anyagilag és tudás dolgában visszamaradt. Nekünk szent kötelessé- günk minden alkalmat megragadni, hogy ennek a nemzetfenntartó elemnek minden kedvezményt biztosítsunk, hogy megerősödjék, hogy a nemzeti gondo- lat és a továbbfejlődés duzzadó forrá- sává váljék. Ki kell üznünk mindenki

lelkéből a defaitizmust, a kételkedést, mert igenis akarunk erős magyar, né- met kulturát látni az országban és nem emelünk sohasem kínai falakat ellene, igenis, legyenek magyar és német pre- fektusok és polgármesterek, de legye- nek a kisebbségek loyálisak és kéz a kézben a románssal építsék meg ennek az országnak a konszolidációs funda- mentumát.

— Én úgy érzem, hogy a szívem leg- mélyéről jönnek ezek a szavak, mert ha általános jólét aranyozza be az összes ittélő polgárokat és a parlament- ben nem kell kiverekedni annak a kisebbségi képviselőnek olyan jogot, amely a törvénytől fogva járna annak a kisebbségnek, akkor igenis lesz, van és lenne ideje a törvényalkotásban segédkezni nyújtani és a kisebbségi fejlett tudást az ország építő munkájá- nak rendelkezésére bocsátani.

— Ami az antiszemitizmusomat illeti azt odamódosítom, hogy nézetem szer- rint Romániában van zsidókérdés. Nem akarok vitába szállni, hogy egy művelt embernek mennyire mérhető ez a menta- litásához vagy sem, de ennek a kérdés- nek a létjogosultságát elismerem. Til- takozom azonban az ellen, hogy mi fascisták euzisták vagyunk. Nem igaz. Csak jó románok és állom és tartom azt, amit Önnek két évvel ezelőtt Goga miniszter ur dedikált:

Nem hirdetem a gyűlölséget, csak a nemzeti eszme fejlődését, aki ennek ellene van, kérem szá- mitson ellenségei közé.

— Ez a mi programunk. Nem vagyok euzista, mert nem azt mondom, hogy mindenkivel összefogni a zsidóság él- len, hanem azt mondom, minden olyan becsületes elemmel összefogni azok el- len, akik az országnak ártalmára van- nak és nem végeznek produktív mun- kát. És azt hiszem, ebben a kérdésben a zsidóval is egyetérthetnek, aki bizony sokszor a saját testén át tapasztalhatja, hogy idegen elemek, külföldről bejöt- tek elszedik előle a jó állásokat, amely- re ő is megfelelt volna. Tehát van zsi- dókérdés. De ezt a zsidókérdést nem lehet utcai tüntetésekkel, ablakbeve- réssel és fejbeütéssel elintézni. Rajon- gok a diákságért, mert a nemzetem kikelő tavasz, de nem lehet a mi fiatalságunkból destruktív elemeket nevelni, azok tanuljanak és végezze- nek konstruktív munkát. Tamadjon végre nemes verseny gazdasági, tuda-ományos és kereskedelmi, valamint a közélet minden terén és így döntsük el a zsidókérdést. Ez az igazi módja: Ne- veljük a román tömegeinket iparra és kereskedelemre, támogassuk a román tömegek a román érdekeltségeket. Én is vagyok legalább is olyan jó román, mint aki az utcán tüntet, de az én románsságom nem abban nyilvánul meg, hanem az kiáltom az ifjuságom- nak: Fel a nemes versenyre, a küzde- lemre, békés, intelligens eszközökkel és ott aki bírja, marja.

— Lássá ez az én fascizmusom, ez az én románsságom, ez az én antiszemitiz- musom. Itélien felettem a közvélemény!

Grósz Dezső.

Varrógépek

15 évi jótállással. Ingyen himzőtlan- folyammal. Eredeti gyári árban **KATZKY-nál** Timisoara I., Str. Mercy 10 Kedvező fizetési feltételek. 420

Hirdetmény.

Gyári áron való árusítás! Értesitem a mélyen tisztelt temesvári és környékbeli közönséget, hogy rendkívül gazdag butorraktáramat Tisztelettel

Schusztér Ferenc

Temesvár-Erzsébetváros, Korona-utca 14 (a sárga villamos végállomása). Tel. 11-91

Friss dunai és **eleven halak** mindig kaphatók saját halászat- ból. Rendeléseket elfogad **Czárán János** halászmester, Preyer-utca 11.

Uj községi választások lesznek még az általános választások előtt

Bukarest, április 10.

Az Aeverul szerint az új kormány módját fogja ejteni annak, hogy a városi és törvényhatósági tanácsokat felszlessa. Erre a lépésre azt az utat választják majd, hogy a tanácsok egy részét és pedig úgy a kinevezett tagokat, mint a kormányparti választott tanácsokat lemondatták és így majd magától áll elő az új választások megtartásának szükségessége. A kormány, ugyancsak az Aeverul szerint, a szenátusi választások idejére már át akarja alakítani a városi tanácsokat, mert tudvalevő, hogy a városi tanácsok képviselői is helyet foglalnak a szenátusban.

Hárommillió fiatalember

védi Olaszország egzisztenciáját
Róma, április 10.

Mussolini a fascistapárt új direktoriumának bemutatkozásakor nagy beszédet mondott, amelyben kiemelte, hogy mint fascista nem lehet más, mint ellenfele mindannak, ami szabaddémokrácia, plutokrácia és demagóg. Az egész világon új elveket állítunk fel — mondotta — és így természetes, hogy szembekerülünk az egész világgal. Franciaország után, amely százhatvan éven keresztül vitte a szót, most Olaszország veszi át a vezetést és magához ragadja az iniciatívát. Nem csoda, ha ilyen körülmények között szembeálljuk magunkat a nem stabil elvek alapján álló világgal. Azzal a világgal, amely testvériességet hirdet testvéri szellem nélkül és egyenlőséget kiegyenlítés nélkül. Minden forradalom, amely egy országban győzött, szembetalálta magát az egész világgal. Mi keresztül fogjuk törni magunkat úgy az erkölcsi, mint a gazdasági bekerítésen, mert Olaszország egzisztenciális jogait hárommillió fiatalember védi utolsó csep véreig.

Mussolini Tripoliszba való elutazása előtt buzdító beszédet intézett a fascistapárt vidéki titkáraihoz. Hangzottatta, hogy az olasz Közép-tengeri nép, amelynek sorsa és jövője a tengerhez van kötve.

Megalakult az új jugoszláv kormány. Belgrádból jelentik: Az új miniszterelnök Uzinovics volt közmunkaügyi miniszter lett, aki már megalakította kormányát. A kabinetben helyet foglalnak Pasics és Stojadinovics volt pénzügyminiszter kivételével a régi kormány tagjai.

KOPROL

ÖN BETEGES? LEHANGOLT?

Tisztítsa ki beleit, máját, vérért azáltal, hogy a jóizü

KOPROL-ból

bevesz hetenkint kétszer egy darabot. A hatás gyors, biztos, kellemes. Csecsemők és gyermekek is szívesen veszik.

KOPROL csokoládés hashajtó

Kérjen ingyen mintát „GEA”-KRAYER laboratóriumától, Timisoara.

Bogdan prefektus beiktatása a jövő hét közepén megy végbe

Temesvár, április 10.

Megtörtént Temesvár és a megye új prefektusának kinevezése. A Déli Hírlap közölte elsőnek, hogy a prefektusi méltóság legkomolyabb jelöltje Bogdan Antal dr. temesvári közbecsült ügyvéd, aki immár kinevezett és esküt tett prefektus. Bogdan Antal dr. viszatérve Bukarestből munkatársunk előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Jóleső örömmel veszem tudomásul a sajtó érdeklődését. Mindig a szélységet kerestem és dolgoztam. Új méltóságomban is a rend, a munka, a fegyelmezett és a becsületesség utján fogok haladni. Többet programul nem is adhatok. Ha ezeket követem, azt hiszem közmegelegedésre fogom vezetni az ügyeket. Üdvözlétemet küldöm a sajtó munkásainak, ennek a derék gárdának, akikkel szemben mindenkor rokonszenvet és szeretetet tápláltam és fogok táplálni a jövőben is. Értékelem

a sajtó munkáját és tudom, hogy erős és hatalmas pillére a konszolidációnak és az újjáépítő munkáknak. Bennem mint prefektus a temesvári sajtó mindenkor hű támogatójára és igaz barátjára fog találni, mert csak vállvetve tudunk hivatásunknak megfelelni.

A beszélgetés további során arra a kérdésre, hogy hivatalos munkásságát mikor kezdi meg, a következőket mondotta:

— Vasárnap este Bukarestbe utazom a választások ügyében az instrukciókat átvenni a kormánytól és egyéb közérdekű kérdést megbeszélni. Bukarestből kedden, vagy szerdán térek vissza és a jövő hét csütörtökjén történik meg a hivatalos beiktatásom. Azután munkához látok.

Az új prefektus tegnap délután Aradra utazott Goldis miniszterhez, akivel különböző aktuális ügyeket kell megbeszélnie.

Vége felé közeledik a bánági és erdélyi ügyvédek sztrájkja

Temesvár, április 10.

Az erdélyi és bánági ügyvédsztrájk döntő fordulathoz ért. Mint megirtuk, a kamarák nevében Suciú János dr. kolozsvári, Baciu dr. marosvásárhelyi dékán és Zaria György dr. temesvári kamarai titkár küldöttségileg eljártak Cudalbu igazságügyminiszternél a sztrájk ügyében. Az igazságügyminiszter hosszasan tárgyalta a küldöttség tagjaival és ennek eredményeképpen a temesvári ügyvédi kamara tegnap a következő táviratot kapta Bukarestből:

— Az igazságügyminiszter részéről komoly ígéretet kaptunk arra nézve, hogy jogos panaszaink és kívánataink a lehetőséghez képest

orvoslást nyernek.

Ugy hisszük, hogy a sztrájkot fel lehet függeszteni. Suciú dr., Zaria dr., Baciu dr.

A temesvári kamara választmánya a távirat kézhezvétele után Ungár A. dr. prodékán elnökle mellett azonnal ülést tartott, melyen az a nézet ala-

kult ki, hogy a távirat még semmiféle intézkedést nem tartalmaz, mert a sztrájkrendszer szabályok nyolcadik szakasza értelmében csak a kolozsvári központi sztrájkbizottság van hivatva a sztrájk felfüggesztését, vagy továbbfolytatását illetően határozni. Ezért a temesvári kamara állandó választmánya még a tegnapi nap folyamán táviratilag kérte a kolozsvári központi bizottságot, hogy a sztrájk kérdésében a legsürgősebben döntsön. Amíg a kolozsvári válasz nem érkezik meg, mindaddig

a sztrájk áll.

Valószínű, hogy a kolozsvári bizottság a sztrájk felfüggesztése mellett dönt. Megbízható forrásból nyert értesüléseink szerint az erdélyi és bánági ügyvédi kamarák április hó tizenkettedikével felfüggesztik a sztrájkot abban a reményben, hogy az igazságügyminiszter a leggyorsabban megteszi azokat az intézkedéseket, amelyek a helyzet orvoslását célozzák és az ügyvédi kar sérelmeit némileg orvosolják.

A temesvári magyar középiskola fentartásához hiányzik a hitközségek kellő támogatása

Temesvár, április 10.

Sokat és sokszor jajdulunk fel, hogy kisebbségi iskoláinkat az állam egymásután megszünteti és működésüket lehetetlenné teszi. Ezt látva, annál inkább kell magunknak mindent elkövetnünk, hogy még meglévő kisebbségi iskoláinkat életképességben megtartsuk, azaz ne engedjük anyagi pusztulásnak. Az alábbiakban meg akarom írni a temesvári római katolikus polgári iskola szomorú sorsát. Arról a felekezeti polgári iskoláról van szó, amely Temesvárott az egyedüli középiskola, ahol még zavartalanul folyik

a magyar tanítás.

Ezt az iskolát azonban kellő támogatás hiányában a megszűnés veszedelme fenyegeti.

Ennek a polgári iskolának az évi költségvetése háromszáz ezer lei. Az összeg fedezéséhez a temesvári négy katolikus hitközség összesen évi hu-

szonkétezer leiel járul hozzá. A többit a tandíjakból kell előteremteni. Az iskolának kétszázegynéhány tanulója van. Ezekből, hogy a szükségleteket fedezni tudják, kénytelenek évi ezeröttszáz lei tandíjat szedni, ami alól fél, vagy negyedes mentességet csak kevesnek tudtak engedélyezni. Ezeröttszáz leies tandíjat polgári iskolában nem volna szabad szedni. Mert nem szabad eiféledni, hogy a polgári iskola tulajdonképpen

a szegény emberek

gyermekeinek középiskolája. A szegény emberek pedig nem tudnak fiaik után ennyi tandíjat fizetni. A tanárok fizetése minimális. A múlt tanévben a tanári járandóság havi kétezerhatszáz lei volt, amihez a nők tanárok részére még külön hatszáz lei családi pótlék járult. Ebben a tanévben a tanárok fizetéseit feljavították, de a javítás dacára is a nőtlenek mindössze négyezer,

a nők pedig ötezer lei havi fizetést kapnak. Szükséges nemcsak ezeknek a szűkös fizetéseknek

a további szaporítása, hanem mulhatatlan szükség az is, hogy az iskola tanfelszerelését kiegészítsék. Mindez pedig a tandíjakból és évi huszonkétezer lei egyházközségi támogatásból nem lehetséges. Már pedig a négy temesvári katolikus hitközségnek a feladata volna elsősorban ennek a polgári iskolának a támogatása és a pusztulástól való megmentése.

Annak idején, amikor Glattfelder Gyula dr. püspök a hitközségeknek megengedte, hogy a hivatás adót szedjenek, kifejezetten hangsúlyozta körlevelében, hogy ezt az adót nagy részében felekezeti

iskolák fentartására

kell fordítani. A hitközségek bevétele évente a kultuszadóból egyenkint felülmulja a kétszáz ezer leit és ennek dacára eddig alig járultak hozzá ennek az iskolának a fentartásához évi ötezer leiel. A gyárvarosi hitközség máris belátva ennek lehetetlen voltát, erre az évre szóló hozzájárulását tízezer leire emelte föl. Szükséges lenne, hogy ezt a példát a többi hitközségek is kövessék olyképpen, hogy egy-egy hitközségnek a hozzájárulása évente legalább

huszonötezer leit

tegyen ki. És végül: ha a hitközségek gyűjteni tudnak templomi kerítésekre, harangokra, oltároakra, orgonákra, akkor tudjanak gyűjteni a felekezeti iskolára is, amely részükre hiű hitközségi tagokat nevel, akik valamikor adójukkal szintén hozzájárulnak majd a hitközségek fentartásához.

Kubán Endre.

A határrendőrségi detektív

nem bántalmazta az óteleki gazdát

Temesvár, április 10.

Csendőri brutalitásokról írtunk mi nap ismételt cikket. Ebbe az írásba aztán belekeverődött egy harmadik eset is, amelynek a csendőrségi erőszakoskodáshoz semmi köze nincsen. Szilágyi László keresztes határrendőrségi detektív esetéről van szó. Megirtuk, hogy Rehák János óteleki gazdát magához hivatva a község házára és ott bántalmazta. Ma felkereste szerkesztőségünket Szilágyi László detektív és a következőket mondotta:

— Nem felel meg a valóságnak, hogy Rehák Jánost megidéztettem volna. Nem is voltam vele semmiféle hivatalos helyiségben s nem is vertem meg. Az egészről annyi az igaz, hogy Rehák János kizárólag magánügyből kifolyólag valótlan híreszteléseket terjesztett rólam és mikor husvét vasárnapján Óteleken jártam és ott az utcán vele találkoztam, kérdőre vontam érte.

Szilágyi László még kijelentette azt is, hogy soha senkit felelősségre nem vont azért, amiért belépett a Magyar Párt szervezetébe. Ellenben igaz az, hogy az elmúlt négy esztendő alatt, melyet Óteleken töltött, az ottani magyarsággal mindig a legjobb viszonyban állt.

Nem jó a szesztilalom sem.

Washingtonból jelentik: Az alkoholtilalom kérdésének megvizsgálására kiküldött szenátusi bizottságban Brennan demokrata pártvezér kifejtette, hogy a szesztilalom tulajdonképpen nemzeti botrány, amely fokozza a megvesztegetést és az elmebetegségek jórésztét. A rossz minőségű szesz élvezetének a következménye számos haláleset, megvakulás és az általános bűnözés növekedése. Véleménye szerint a törvényt meg kell változtatni.

Ékszerek, ezüstök, disztárgyak

Javítás, aranyozás, ezüstözés, átalakítás

Goldstein és Hanser

uj ékszerüzletében Belváros, Szentgyörgy-tér 4.

385

Hírek

Szabad lesz a rádió

Temesvárt kiveszik a hadizónából — Verifikálni és engedélyt kiadni Temesvárott is fognak

Temesvár, április 10.

A rádióról, az újabbkori technika eme csudálatos csudájáról, sok vágyakozással és várakozással esik szó Romániában. Amíg ugyanis a rádió kellemességeit már az egész világon mindenfelé szabadon és korlátlanul élvezhetik az emberek, addig Romániában a rádió a szórakozás paradicsomának még mindig tiltott gyümölcse. A rádiótörvényt megalkották ugyan, a végrehajtási utasítást is kiadák, de az életbeléptetést rengeteg körülmény megnehezíti még.

Amerikában a prerik indiánjai is ismerik már a rádiót és vigvanjaukban rádió mellett szórakoznak. Délafrika, Ausztrália, Újzeland, Kína egzotikus vidékein is már ugy ismerik a rádiót, mint hétköznapi szükségletet. Északi és déli Amerika nagy sikereinek és erdőiben a farmerek a rádió segítségével állandó összeköttetésben vannak a külvilággal.

Mikor a romániai rádiótörvény megszületett, az emberekben remény támadt, hogy nemsokára nálunk is élvezhetjük ennek áldásait és sokan siettek a közeli engedély reményében rádiókészüléket beszerezni. Annál nagyobb volt aztán a meglepetés, amikor kihirdették, hogy az összes rádiókat be kell jelenteni és lepecsételést végeztetni kell mutatni. Érdeklődöttünk most, hogy jelenleg hogyan áll Romániában és speciálisan Temesvárott a rádiózás ügye. Egy hivatalos szakértő, aki most érkezett vissza Bukarestből, ahol erre vonatkozólag több tanácskozáson részt vett, a következőket mondotta:

— A múlt hónapban lepecsételést készülékek közül egyetlenegyét sem kobozták el. A lepecsételést csak azért

történt — ha történt — hogy a készülékek ellenőrzése könnyebb legyen. Az engedélyeket nemsokára sorra kiadják és akkor feloldják a pecséteteket. Az országot ugynevezett rádiókerületekre osztották fel és ezekben bizottságok fogják kiadni az engedélyeket. Ilyen bizottság lesz Temesvárott is. A bizottság háromtagú és a vezérkar, a posta és a sziguranca képviselőiből áll. Temesvárott a bizottságnak a vezérkar részéről Negulescu ezredes lesz tagja. Temesvárt kiveszik a hadizónából, ami a rádió terjedése és használata szempontjából rendkívül előnyös. A kormány felszabadítja a rádiókészülékek forgalmát és máris megadta az engedélyt teljes rádiókészülékek és alkatrészek korlátlan behozatalára. A kereskedésekben levő rádiókészülékeket pedig a napokban látták el hitelesítéssel. Ugyanis minden korlátozás csak annyiból fog állani, hogy a készüléknek hivatalos hitelesítéssel kell ellátva lennie, ami viszont másrészt előnyös annyiban, hogy a vásárlók csak jó készülékeket fognak vásárolhatni, mert hiszen a rosszakat nem fogják hitelesíteni. Így aztán most már felesleges a rádiókedvelőknek az az aggodalma, hogy nem vásárolhatnak rádiót. Gróza miniszter a minap jelentette ki, hogy a rádió teljes felszabadításával kívánja Romániát bekapcsolni a nyugati kultúra áldásaiba. Ezek után teljes nyugalommal tehetik meg azt, csak arra kell ügyelni, hogy a készülék hitelesített legyen. Az engedélyek megszerzése körül sem lesz többé semmi tájékozatlanság, mert a rádiót eladó cégek most erre vonatkozólag minden felvilágosítást megadhatnak, sőt abban a helyzetben lesznek, hogy az engedélyt meg is szerezhetik.

— Az új francia belügyminiszter. Párisból jelentik: Malvy belügyminiszter beadta a lemondását. Utódja Durand földművelésügyi miniszter lesz.

— A jécsai tűz emberáldozatot követelt. Nagyjécsáról jelentik: A husvét szombatján pusztított tűzvész áldozatot is követelt. Glass János jómódu nagyjécsai gazda szintén részt vett az oltási munkálatokban. A hideg éjszakában meghűlt, a hűlést tüdőgyulladás követte, amely három nap alatt végzett az életerős emberrel. Tragikus halálát özvegye, tizennyolc éves fia, testvére Glass Eliz csenei tanítónő és sógora Urbán János, német-szentmihályi plébános gyászolják. Temetése a falu lakosságának nagy részvéte mellett ment végbe.

— Pestis a Fekete-tengeri kikötőkben. Bukarestből jelentik: A közegészségügyi minisztérium jelentést kapott, hogy a Fekete-tenger vidékén számos pestis megbetegedés történt. A kikötői hatóságok a legszigorúbb óvintézkedéseket fogantatosították.

— Erőszak vádja egy pincér ellen. Popescu Péter vizsgálóbíró tegnap letartóztatta Aranyosi Péter harminckét éves karánsebesi illetőségű pincért, mert komoly gyanúok merültek fel ellene, hogy ő volt az, aki a gyárvárosi parkban lévő illemhelyen erőszakot követett el egy tizenhárom éves kislányon. Aranyosi ártatlanságát hangoztatja.

Grossmann Sándor cég kérelme a nagyközönséghez:

Adjatok munkát a cipészeknek. A vámemelkedés cipéskellékekben

250%—300%

Most még olcsón szállíthatunk, tekintve, hogy cégünk is régi raktárkészletét olcsón adja.

— Tolvaj szállodai portás. Az ügyesség letartóztatta Szarvas Lajos, a Splendid szálloda portását, mert a szálloda gondnokának pénzkazettájából álkulcs segítségével ötezer leit eltulajdonított. Vihály Arpád gondnok Szarvas beismerő vallomásaival szemben, hogy csak ötezer leit lopott el, fenntartja azt, hogy készpénz kára tizennyolcezer leit tesz ki.

— Felakasztotta magát a mézeskalácszivek között. Budapestről jelentik: Kneff Imre, a legöregebb mézeskalácsos, öngyilkosságot követett el. Az életunt öregember a mézeskalácsból való szivek között felakasztotta magát.

— A FARMODONT fogkrém és szájviz használata megakadályozza a fogak romlását, üdíti a szájat és fehériti a fogakat.

— A Mária-szobor előtt akart meghalni. Budapestről jelentik: A Rókus-kórháznál levő Mária-szobor előtt egy fiatal nő hosszasan imádkozott, majd hirtelen revolvért szegzett halántékának. A járőrkölknek sikerült az életunt leányt lefegyverezni, közben a revolver elsült, de senkit nem talált. A leányt Huszár Erzsébetnek hívták, egy kereskedő huszonnégy éves gyermeke. Végzetes szándékának okát nem akarta elárulni.

* A gyárvárosi „PATRIA” és „GRAND” kávéházak szombaton április 10-én 9 órai kezdettel nagy táncestélyt rendeznek az 5-ik vadász-ezred zenekara, illetve Toll Józsi szalóznzenekara közreműködésével. Belépti díj nincs. reggelig nyitva.

Művészet

* Krausz-Kristóf Albert festőművész képzőművészeti kiállítása április 18-án, vasárnap délelőtt nyílik meg az „Atheneum”-ban. Egy nagybányai tájképkollekció mellett nagyszámu arckép, néhány akt és figurális kompozíció kerül bemutatásra. Temesvár műértő közönsége máris nagy érdeklődéssel tekint a megnyitó kiállítás elé.

* Zala Béla és Éggy Gyhssa szenzációs hangversenyestélye ma már közbeszéd tárgyát képezi a temesvári társaságokban. Zala Béla szavalóművész kiváló recitálóképessége és az a hatásos előadóművészet, amivel a modern költőket megszólaltatja, páratlan élvezetet szerez a hallgatóknak, amely teljesen új és eredeti formában ismerkedhetik meg szeretett poétaival. Éggy Gyhssa táncművész Bécstől jött, magyar származású és a modern táncnak európai hírv képviselője. Szinte kézzelfogható művészettel érzékelteti a zenei gondolatot, szenzációs toalettei vannak és a neve minden európai művésztszázadban jelentős súlyt képvisel. Az estély április 23-án lesz a Tiszti-Kaszinóban, jegyek Lőblnél kaphatók.

Mussolini csillaga

megjósolta előre a merényletet

Róma, április 10.

A Mussolini ellen két nap előtt elkövetett merénylet tettese, lady Gibson, két fivére Londonból Rómába utazik, hogy gyógyíthatatlan elmebeteg nővérük segítségére legyenek. A merénylet után elfogtak egy svéd asszonyt, aki Anderson Dagmárnak mondotta magát. Az asszony gyanusan viselkedett és megmotozásakor egy élesre fent tört találtak nála. Az Ashbourne-család, amelyből a merénylő való, üdvözlő táviratot küldött Mussolininek.

Az olasz főváros hangulata ma már nyugodt, az orosz és angol nagykövetség palotáját katonaság őrzi, hogy elejét vegye az esetleges támadásnak. A Tribuna érdekes közlést tesz, amely szerint Brocks amerikai asztrológus már a múlt héten megjósolta a Mussolini elleni merényletet és ez a jóslat az amerikai asztrológiai újságban meg is jelent. Brocks ugyanis kijelentette jóslatában, hogy Mussolini születési csillaga, amely pillanatnyilag a Skorpio jegyében állott, konjunkcióban van a Mars planétával és ez komoly veszedelemet jelent.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Plaja Sf. Gheorghe (Szentgyörgy-tér) 4.

Telefonszámaink:

Szerkesztőség: 2—52.

Kiadóhivatal: 2—52.

Nyomda: 10.

Felelős szerkesztő lakása: 2—42.

Előfizetési árak:

Egy hónapra 60 lei, három hónapra 160 lei, félévre 300 lei, egy évre 600 lei. Egyes szám ára 2 lei, az ókirályságban 3 lei, Magyarországon 2000 kor., Jugoszláviában 1 dinár, Csehszlovákiában fél ck., Ausztriában 20 garas.

Felelős szerkesztő:

Vuchetich Endre dr.

Az új választási törvény

Hej, ti árva kisebbségek, ne keltsen sok reménységet bennetek a választási törvény, ez a törvény, sajnos, fátum, elvész benne sok mandátum, nektek ez csak választási örvény.

Kóro Pál.

— Georgevici főpolgármester Aradon. Georgevici Lucian dr. főpolgármester tegnap Aradon tartózkodott, ahol szinodusi tagsági minőségben volt elfoglaltsága.

— Konfirmálás az evangélikus templomban. A temesvári evangélikus templomban vasárnap délelőtti megy végbe a konfirmálás. A konfirmálási szertartás miatt a vasárnap délelőtti istentisztelet délelőtti féltizkor veszi kezdetét.

— Averscu üdvözölte Mussolinét. Bukarestből jelentik: Averscu miniszterelnök táviratot intézett Mussolinéhez, felhívóborodásának adva kifejezést az ellene elkövetett merénylet felett. Gyors gyógyulást kíván Mussolinének, hogy munkaerejét továbbra is Olaszország üdvére használhassa fel.

— Inzultáltak egy szerb lelkész. Gádról jelentik: Schweizer községi jegyző inzultálta Milosevics Germánt, a község ősz szerb lelkészét. Az inzultust a jegyző ittas állapotban követte el husvét vasárnapjának reggelén a román feltámadásai ünnepségek alkalmával, állítólag azért, mert a lelkész ablakában a gyertyák nem voltak meggyújtva, mint az ilyenkor szokás. Az inzultus ártatlanul érte az ősz papot, mert a gyertyákat valójában odakészítette és a szolgálja feldekezelt meg azok meggyújtásáról. A faluban az eset nagy elkeseredést váltott ki. Beadvánnyal fordultak a prefektúrához és elégtételt kértek az ősz lelkész megtámadtatásáért.

— Lesz béke? Párisból jelentik: A Cuotidien szerint a legközelebbi napokban megkezdődnek a béketárgyalások Spanyolország és Abd-el-Krim között. Franciaország közvetítette a béketárgyalások megkezdésére irányuló lépéseket és a marokkói hadvezetőség Rabatot ajánlotta a tárgyalások színhelyéül, amit Abd-el-Krim elfogadott.

— Kevesebb képviselő lesz Magyarországon. Budapestről jelentik: A belügyminisztériumban legközelebb befejezik azt a törvényjavaslatot, amely a választókerületek új beosztásáról intézkedik. A javaslat huszonöt kerülettel kevesebbet állapít meg a jelenlegi számnál. Hír szerint maga Budapest is veszít majd két mandátumot, mert huszonöt képviselő helyett csak huszonháromat fog választani.

— Halálozás. Pascu Szilviusz görög-katolikus lelkész, állami gimnáziumi tanár, 43 éves korában elhunyt. Temetése vasárnap délután megy végbe a gyárvárosi temető halottasházából a görög-katolikus egyház szertartása szerint.

— Huszmillió dollár elégett. Newyorkból jelentik: A Saint-Louisi petróleumtűz feltartóztathatatlannul terjed tovább. Különvonatok szállítják a tüzoltókat hatalmas fecskendővel. A kár már elérte a huszmillió dollárt.

A szerelmes özvegy

I.

A tartalékos tisztek bált rendeztek és természetesen, aki csak tehetett, ott akart lenni.

A hadügyminisztérium egy magasrangú tisztviselője, aki szintén tartalékos tiszt volt, ugyancsak részt akart venni a mulatságon. Elővette egyenruháját, kitisztíttatta, rendbe hozatta. Még egészen jól festett. Csak a cipőjével volt baj. Egyik sem volt olyan állapotban, hogy ilyen fényes mulatságra elmehetett volna bennük. Vett tehát egy pár vadonatúj lakkeipőt. Így most már nyugodtan várta a nagyszerűnek ígérkező mulatságot. Egyszer fel is próbálta az uniformisát: nagyszerűen festett. Háziasszonya — mert a tisztviselő nőtlen volt és egy őrnagy özvegyénél lakott — kijelentette, hogy úgy áll rajta az egyenruha, mintha ráöntötték volna.

II.

Napok multak, eljött az ünnepség estéje is. A miniszteri tisztviselő nagy gondjal öltözködni kezdett. Mikor azonban fel akarja húzni lakkeipőt, az egyiket nem találta. Összedobálta szekrényeit, az íróasztal fiókját, a mosdót, a könyvtárat, minden lehető és lehetetlen helyet felkutatott, de a cipője párját sehol nem találta. Kétségbeesetten ült és töprengett. Mit csináljon? Honnan vegyen egy pár lakkeipőt ilyen késő este? Ki adhatna kölcsön? Nem talált megoldást. Végre elhatározta magát, hogy felveszi egyik régi, de még jó állapotban levő cipőjét, a házból van egy kis suszter, megkéri, lakozza be.

Igy is történt.

Felöltöztött, azután lement a cipészhez, aki azonnal munkához látott. Közben a tisztviselő elmondta különös kalandját. A suszter figyelmesen hallgatta, azután hangosan felnevetett, a műhely sarkába ment, ahol egymás hegyin-hátán heverték mindenféle régi, poros cipők. Felforgatta őket, kutató, végre megtalálta, amit keresett.

— Nem ez volt az ön cipője?

— De igen! — kiáltott a titkár boldogan. Ámde boldogsága nem soká tartott. A lakkeipőnek nem volt talpa.

— Hogy került ide ez a cipő — kérdezte.

— Az őrnagyné hozta le, — felelte a cipész.

— Igy? talp nélkül?

— Igy, talp nélkül.

A cipő sorsát tehát mélységes titok fődte. A tisztviselő most azonban nem ért rá a titokról fellebbenteni a fátyolt, felhuzta belakkozott régi cipőit és elment a mulatságra.

III.

Másnap, hogy kialudta magát, bekoportatott háziasszonyához. Zordon hangon vallotta az özvegyasszonynak.

— Ön vitte el a lakkeipőmet? Ne tagadja! Mindent tudok!

— Igen, én — pironkodott az özvegy.

— De miért?

Az özvegy még jobban elpirult, azután mélyet, nagyot sóhajtott.

— Mert szeretem... mert szerelmes vagyok önbe...

A tisztviselő nagyot nézett:

— De mi köze van a cipőnek a szerelmemhez?

— Nagyon sok, — szólt csillogó szemmel az özvegy. Lesújtva fájdalommal tapasztaltam, hogy szerelmem reménytelen. Elpanaszoltam szomorú helyzetemet egy jó barátomnak, aki tudós asszony. A jövőben is tud olvasni. Ez azt tanácsolta, hogy egyik cipőjének talpát vágjam apróra, főzzem, vagy süssem meg és etessem meg önnel, akkor szíve hozzám hajol.

A tisztviselő kezdte magát nem jól érezni.

— Ön szót fogadott?

— Igen. De csupa gyengédségből nem akartam egy piszkos, használt cipőtalpát felhasználni, azért vettem el az új lakkeipőt. Ugy-e, nem haragszik?

De a tisztviselő nagyon megharagudott. Ott is hagyta az özvegyet. Az igaz, hogy — mint utólag kiderült — még a cipő talpának alig egynegyedét ette meg és így a bűvös erőnek még nem lehetett hatása...

Gyerekujság

Szerkeszti: Kóró Pál bácsi

Kalandos Palkó utazásai

— Hajótörött halászkok —

Mindenki kíváncsian nézte a hajóra hozott hajótörötteket, akiket a jéghegy hátáról mentettek meg. Összesen tizennégyen voltak. Hogy a hidegtől és az izgalomtól elesigázott embereket némileg magukhoz térítsék, Astor intézkedésére forró teát adtak nekik, amelynek élvezete láthatóan jót tett nekik. Amíg teljesen magukhoz nem tértek, addig nem is zaklatta őket senkisek kérdésekkel. Mikor aztán valamennyire összeszedték magukat, akkor egyikük, akiről meglátszott, hogy a vezetőjük, odalépett Astor elé és a következőket mondta:

— Az én nevem White és halászként foglalkozom. Saját nagy halászbárkám volt és ezek az emberek itt, akik a társaim, mindnyájan az én alkalmazottaim voltak. Együtt indultunk el néhány nap előtt a tengerre halászni. Sok és gazdag zsákmányunk volt már együtt. Ugy terveztük, hogy mára már visszafordulunk a szárazföld felé. Tegnap délután azonban váratlanul nagy köd lepette meg minket és teljesen elvesztettük tájékozottságunkat. Nem tudtuk az irányt megtalálni, hogy merre menjünk. És így valószínűnek tartom, hogy ahelyett, hogy a szárazföld felé mentünk volna, a nyílt tenger felé haladtunk mindig távolabb a kikötőtől. A halászbárka fedélzetén egy nagy kondérban hatalmas tüzet gyújtottunk, hogy lássunk. Egyszerre csak azt éreztük, hogy a halászbárka borzalmas lökést kapott és hallottuk, amint kormányosunk kétségbeesetten fölkiáltott: „Jéghegyel ütközünk össze! A bárka elsüllyed! Mindenki igyekezzék a jéghegyre kapaszkodni!” Tudtuk, hogy nincsen időnk gondolkodásra és halogatásra, körmünkkel kapaszkodtunk a sima jéghegyre és kétségbeesetten igyekeztünk annak háttára felkapaszkodni. Ez sikerült is mindnyájunknak. Alighogy fent voltunk a jéghegy olyan részén, ahol nem kellett attól félnünk, hogy lecsuszunk és beleesünk a tengerbe, a halászbárka máris elsüllyedt, azok a részei pedig, melyek fent maradtak a víz színén, tüzet fogtak, mert a kondér, melyben tüzet raktunk felborult és a lángok felgyújtották a ronesokat. Rettenetes állapotban töltöttük a jég hátán az éjszakát. Teljesen lemondunk arról, hogy megmeneküljünk. Az éjszaka folyamán halottuk ugyan az önök hajójának tútulását, azonban nem bíztunk benne, hogy önök minket a sűrű ködben észrevesznek. Nagy volt az örömünk, mikor aztán szétoszlott a köd délelőtt és a napsugárban láttuk az önök hajóját. Kendőkkel integettünk önök felé és önök is észrevettek és megmentettek minket. Fogadják nemes cselekedetükért köszönetünket.

— Nem azért tettük, — válaszolta Astor — mert halára számítottunk. Emberbaráti kötelességből cselekedtünk és örvendünk, hogy egyikük sem pusztult el. Most azonban az a kérdés, hogy önök miképpen kerülhetnek vissza Amerikába? A mi hajónk ugyanis Afrika felé tart és így nem marad más hátra, mint hogy maguk egy darabig velünk jönnék, amíg egy Amerikába induló hajóval találkozunk, amely fölveszi magukat.

White hálával fogadta Astornak ezt a kijelentését és örvendett annak is, amikor Astor még kijelentette: — Különbözn majd érdeklődni fogunk, hogy nincs-e a közelben Amerika felé haladó hajó.

John, aki azt hallotta, sugva kérdezte Kalandos Palkótól:

— Hogyan akar Astor érdeklődni, hogy nincs-e a közelben Amerika felé haladó hajó?

— Hát távirat segítségével.

— Ugyan ne beszélj, hiszen sehol nem látok a tengeren táviróoszlopot és táviródrótot.

— Nem is kell, — nevetett Palkó, — mert a tengeren drótnélkül táviratoznak.

Ezt aztán sehogysem akarta John elhinni. Nem fért a fejébe, hogy drót nélkül is lehessen táviratozni.

— Hát ez éppen olyan volna, — mondotta végül, — mintha kefe nélkül akarnék cipőt pucolni.

Astor észrevette a két vitatkozó fiút s megkérdezte tőlük, hogy miről van szó. Aztán elmagyarázta, hogy bizony lehet drót nélkül is táviratozni, még pedig a levegőben levő villamoság segítségével. A tengeren levő hajók mind fel vannak szerelve drótnélküli távirókészülékkel. Ezzel érintkeznek egymással és érintkeznek a szárazfölddel is és így mindig tudják, hogy micsoda nagy események történnek a világon. Sok hajó utasai úgy menekültek meg az elsüllyedéstől, hogy idejében segítséget hívtak drótnélküli távirón.

Mikor Astor így magyarázott, máris jött az egyik tiszt, aki a drótnélküli távirónál volt és jelentette:

— Tíz mérföldnyire tőlünk van az Atlantic, amely Londonból New York felé halad. Megígérte, hogy átveszi tőlünk a hajótörötteket.

A kis mokus

Ókus-fokus, kicsi mokus ugrál az erdőben! A mokusról hallgassatok kicsi mesét tőlem!

Messze-messze túl a mezőn és a hegyen, ahol az ur is meztárba megyen, volt egy nagy erdő, az erdőben pedig egy nagy fa. Hahaha!

A nagy fán ugrándozott egy icike-picike, lomposfarkú, ürge-fürge mokuska. Ürge-fürge, a füle meg tiszta szürke.

Hipp-hopp, ugrált a kis mokuska egyik ágról a másikra és ropogtatta apró fogaeszkáival a magyort, amelyet magával hozott.

Hát amint ugrál-bugrál a fán az ókus-fokus-mokus, az ürge-fürge, füleszürke mokuska, a fa alatt egyszerre csak ott terem egy fiúcska. Ugy hitták, hogy Jóska.

— Megáll a fa alatt és gondolkozik. Egyszerre csak nagyot koppan ám a kalapja.

Megijed a Jóska. Lekapja kalapát. Hát mit lát? Egy mogyoróhéjjat a kalapja karimáján.

Ez mégis furcsa! Ki hajigál itten? Nézz erre, nézz arra, egyszerre csak megpillantja a mokuskát.

— Mokus, mokuska, — kiabált a Jóska, — gyere le hozzám aranyos mokuska!

— Hát nem bántasz? — kérdezte a mokus.

— Dehogyan bántalak, — válaszolta Jóska.

A kis mokuska nem gondolkozott sokat. Hipp-hopp, ugrált-bugrált lefelé egyik ágról a másikra és egy-

szerre csak lent volt a földön és lompos farkával Jóskaéhoz dörgölözött. Aztán kérdezte:

— Hát te hol jársz itt, ahol a madár se jár?

— Mogyorót szeretnék szedni, hogy az anyám tortát süssön nekem, azonban egy szem nem sok, de annyit se találtam.

— Hacsak az kell, — kacagott a mokuska, — gyere velem, majd én megmutatom, hol terem a mogyoró.

Ezzel elindultak és mentek árkon-bokron keresztül. Utközben a mokus egyre biztatta a fiút:

— Gyere, gyere velem, Jóska.

Lesz majd bőven mogyorócska! Mentek, mendégéltek, míg egyszer egy domboldalra értek. Hej, gyerekek, annyi volt ott a mogyoró-mogyorócska, hogy csuda. Egyik mogyoróbokor a másik mellett állott és mindegyik teteje volt.

A kis mokuska hamar fölnyargalt az egyik bokorra, két hátulso lábával megállott egyik ágon, két elülső lábával pedig megrázta a másik ágat és úgy hullott nyomban a sok mogyoró, mint nyári zápor idején az esőcsepp.

Jóska pedig szedte a mogyorót. De egyszerre csak megszólt:

— Elég lesz már mokuskáim. Tele van a tarisznyám!

Felelt erre a mokuska: — No, ha tefe, Haza velet!

— De nem addig van az, mokus pajtás, — szólt Jóska, — a mogyoró fele a tiéd, osztozzunk!

— Mit osztozzunk? — nevetett a mokuska. — Van itt az erdőben még rengeteg mogyoró és mind az enyém.

— Hej, mokuskáim, — sóhajtott a Jóska, — de jó dolgod is van neked.

— Meghiszem azt, — válaszolt a mokus, — nem is cserélnék még a püspökkel sem.

Mentek, mentek, mendégéltek, közben sokat is beszéltek. Egyszerre csak kiérték az erdőből, ahol a mokus megszólt:

— No, Jóska pajtás, itt most már elváltunk. Te mégy haza, én meg vissza az erdőbe.

— Gyere velem, mokuskáim, — szólt Jóska, — nem bánod meg.

— Mit gondolsz pajtás? Nem úgy van az! Mit szólna, apám és anyám, ha este nem lennék otthon?

— Igazad van, mokuskáim! Az én apám és anyám is sirna, ha nem kerülnek idejében haza. Köszönöm a mogyorót.

— Szívesen máskor is, Jóska pajtás! Gyere el máskor is!

— Ej jók szászor is, — válaszolt Jóska és bandukolt hazafelé.

REJTVÉNYEK.

1. Verses rejtély.

Első tagom három betűs, italt jelent gyerekek, másik tagom négy betűs és jó, hogy rája üljetek, együttvéve a két tagom olyasvalamit jelent, mit nem találsz sehol, pajtás, csak Erdélyben odalent.

2. Betűrejtély.

ó ó ó ó
P ó ó ó ó
ó ó ó ó

3. Számítási feladvány.

Gyerekek, ebbe a kilenc kockába írjátok bele a számjegyeket egytől kilencig, de úgy, hogy azok felülről lefelé, alulról lefelé, jobbról balra és balról jobbra összeadva mindig ugyanegy eredményt adjanak.

A megfejtéseket péntek estig kell behozni, vagy beküldeni.

ROMANOVSKY ERNŐ
ablakredőnykereskedés és szerelés

TIMISOARA
186 Str. General Foch (Fröbl) No. 12

Legszébben és legjobban fest es tisztit a

Boiangeria Bănăţană

Bulevardul Carol I. No 61 (Hunyadi-ut). Ruhát, selymet, gyapjút, gyapjufonalat, tagálszalmát, tollat stb. Minta utáni festést legpontosabban eszközölünk. Express- és gyász munkák 6 óra alatt készülnek. Teljes tiszteltetel Boiangeria Bănăţană, Comsa şi Granatir. 248

A Lombroso-fej

Írta: H. J. Magog.

márki kimért léptekkel haladt át az előkelő szalonon s az alázatosan meghajló lakájának gögösen vetette oda: Vacsorával várjanak!

Elépett a kitárt ajtón... s majdnem beütközött a tüzoltóba, aki a dohos, pikos diszletraktárban unatkozva várta az előadás végét. A rideg való!

Előjőzanodva lépett be mooskos, szük öltöztetőbe, hogy levétvén gyönyörű frakkját a jelentéktelen Ratinel legyen benne, a Pount-sur-Lune-i színház tagja a földszint és karzat gunyjának örökös célpontja.

Micsoda vacak szerep már megírta! Szörnyű: És „ők” még azt merik madani, hogy nincs tehetségem!

„Ők” a kávéház állandó látogatói voltak, akik előadás után, sörözés közben szívesen megvitatták a színházban nyújtott műelvezet. Ratinel tudta, hogy nem mint kedvence szerepelt ezekben a beszélgetésekben, de azért egy ór mulva mégis odahúzódott a nyitott ajtóhoz és benézett a terembe. Az elhelyezett terrasszon egy nyitott ajtó mellett letelepedett, ahonnan nagyszerűen hallotta mindazt, amit az asztalnál beszéltek.

Abban a percben, hogy valaki kiejtette nevét, az egész társaság hahotázni kezdett.

— Borzalmas! Kétségbeejtő volt, mint mindig! — jelentette ki Montrobert úr. — Látták, hogy mit csinált a nárkiból! Ratinel volt, semmi más!

Várjanak darabokra, ha ez a fiú valahis képes magát illuziót keltően maszkirozni és azt a figurát alakítani saját maga helyett, amit a szerepe előír!

— Ripacs dühtől remegve ugrott ki a szétségből.

— Már pedig darabokra fogják vágni, szívtelt ügyvéd ur! — süvöltött a megbotott művész. — Még pedig akkor, amikor tetszik, hallja?! Majd megmutatom, hogy nem ismer meg!

— Kitérés után visszavonult az árnyékba, ahonnan jött.

— Ez a fiú nem ismeri fel saját tehetségét, — nevetett a megfenyegetett. — Hiszen kész komikus! Milyen kár, hogy ragaszkodik a drámához!

— A társaságot pompás kedvre derítette az az életveszélyes fenyegetés s későre lett, mire ki-kilindult otthona felé.

Montrobert ur egyedül baktatott távoli lakása felé és ez egyszer feltűnt neki, hogy milyen elhagyottak ebben az utcában az utcák. Igaz, hogy a városkoan még nem igen fordultak elő éjjeli klandorok, de mégis kellemetlen érzés, amikor az ember fülét csak saját léptek zajja üti meg. Az ügyvéd akaratlul is sietősre fogta lépteit és kissé legye érkezett meg háza elé.

Zsebébe nyúlt a kulcsokért, amikor kapu mélyéből nekiugrott egy alak és torkonragadta.

— Ide a pénzzel... ha kiáltani meresz, megöllek! — dörgött borizú hangon.

A rémülettől megdermedve, hősünk meccanni sem mert, csak szemügyre vette a támadóját. A klasszikus apacska alól zord arc meredt rá, jobbképen valódi tör villogott, amint elszívta nyakát nekiesett a zsebeinek legnagyobb szakértelemmel fosztotta ki de az áldozat meccanni sem mert, van dermesztő hatással volt rá a vad kintetű szem, a sebhelyes, kegyetlen helyes ábrázat. A rabló elszedte mindenét, nekilökte a kapunak és elment.

Montrobert ur nagy kinnal összedobta magát, s amint rezkető kézzel

a kulcslyukat kereste, egyre ezt nyögdecélt:

— Micsoda kaland!... Micsoda kaland!...

Másnap este természetesen az egész kávéház tanuja volt, amint rendkívül kifejező mozdulatokkal kísérve előadta kalandját. A nagy izgalomtól senki sem vette észre a szerényen meghuzódó Ratinelt.

gyetlen ábrázattal, azzal a kész Lombroso-fejjel szemben. Sohasem fogom elfelejteni; mint lidércnyomás fogalmában visszatérni az a gyilkos pofa.

Diadalmasan fogadta a sajnálkozókat, s dagadt a büszkeségtől, hogy ilyen izgalmas kalandnak a hőse. Ezért nagyon elesodálkozott, amint Ratinel hányaveti léptekkel gunyosan mosolyogva közeledett felé.

— Igazán ennyire meg volt rémulve Montrobert uram? Hát tényleg olyan ijesztő volt az az apacs?

— Rettenetes volt, — felelte szárazon az ügyvéd — senkinek, még magának sem kívánom, hogy szembe találja magát vele.

— Pedig ez nagyon könnyen megtörténhetik, ha a tükörbe nézek, — jelentette ki jeges nyugalommal a ripacs és az elképedt hős elé téve tárcáját és egyéb holmiját, hozzátette: — Vége a komédiának, itt a holmija. Ugy-e megmondtam, hogy akkor válok felismerhetetlenné, amikor akarok! Hát csak vágassa magát darabokra!

Montrobert ezalatt a tárcájával babrált, ide-oda forgatta, majd kinyitotta és hirtelen felkiáltott:

— Hát maga volt az, kedves Ratinel! Akkor lesz szives nemcsak a tárcát, hanem a tartalmát, a pénzeset is vizsgálja!

— Mit?... Pénz is volt benne?:::

— Természetesen!

A diadalmaskodó Ratinel összecsupolt:

— Ó, a nyomorult gazember! Kilopta a pénzt, mielőtt ideadta a tárcát! Pedig nem így alkudtunk!

Az apacs tudniillik bérelt, de valódi apacs volt.

!! MOZI !!

Belvárosi mozi:

április 10 es 11

Premier Erdély és Bánát részére!

A TAVERNÁK SZÜZE

Megható dráma 9 felvonásban.

Főszerepekben: Alla Nazimova és Milton Sills.

Gyárvárosi mozi:

április 10

MARICA GRÓFNŐ

Kálmán Imre eredeti zenéjével,

a főszerepekben Harry Liedtke és Vivian Gibson.

Gyárvárosi mozi:

április 11

NAGY NEVETŐEST

A nevető könyeső

Viharos taps és orkászereű kacagó-est lesz Malek fellépte alkalmával: 6 felvonásos nagyszerű vígjáték.

Kiegészítve 2 egy felvonásos bohózzal.

Addig ne vásároljon új autót magának,
amíg meg nem tekintette és ki nem próbálta
az új típusu

BUICK 1926

Master-Six és Standard-Six autókat.

Ezen az autókön a következő újítások eszközöltettek:

A motornak sokkal nagyobb a hajtóereje
Sokkalta biztosabb fékrendszer
A külső gummik megnagyobbítottak
Kétrendszerű „Deico” villamos szerkezettel vannak felszerelve
Új irányváltoztató készülék a kormánynál
Újrendszerű légsűrűsítő
Olajsűrű
Benzinsűrű.

NOËL S. A. R.
BUCUREȘTI Calea Victoriei 105.

Aranyér
„Anusol” Goedecke
Aranyér ellen több mint 25 éve a legjobban elismert szer. Egyszerű alkalmazás, biztos siker. — Minden fájdalomat azonnal megszüntet és meggyógyítja a gyulad, sebes és vérző helyeket. — Tartalmas alkotórészekből mentes. Reggel és este egy kúpocskát tesz a végbélbe bevezetve. Minden patikában és drogeriában kapható. —
Főraktár **F. H. MEES** drogueria en-gros
Soc. in An.
București, Calea Griviței 61.

50%
vizum és utazási kedvezmény

A Budapesti Nemzetközi Mintavásárra utazók a vásáron való tolongás elkerülése végett fél-**áru vizumokat** valamint mintavásárral igazolványukat, amely féláru utazásra is jogosít leggyorsabban beszerezhetik

Herzl-nél

Bem-utca 28. Telefon **1604** vagy leadóhelyeinél Lőbl könyvkereskedés Belváros, Telefon 1160. Hollerschwandtner-társaság Szentgyörgy-tér. Ehrlich-társaság Gyárvaros, Hügel-társaság Máriával szemben.

a legjobb arcápoló szer.
Kapható Dr. KOVÁCS ALADÁR gyógyszer-tárban

Timisoara-Fabrica, F6-utca 33-35

Női kalapátalakítások
a legutolsó modellek szerint legolcsóbban

„VENUS“
Józsefváros, Uri-utca 4-a

A legszebb

nyári játékok, gyönyörű labdák megérkeztek. Tekintse meg vételkényszer nélkül a

husvéti játékiállítás.
Teljes tisztelettel:
„Páris“ Bazár
Freund Szerén

Vas- és rézbutorgyár

III., Piata Bisericei (Templom-tér) 2. sz.
Központi iroda: Hermes Bank Löffler-palota
A gyár modernül berendezett és külföldi szakmunkások által gyártott vas- és rézbutor, ugyancsak kórházberendezések készítésével foglalkozik. Központi iroda telefonja: 316 és 528

Ha szép akar lenni, használjon Kalka-féle Liliomtej-krémeket, liliomszappant, liliompudert, 3 színben. Kapható kizárólag Kalka Emil vérsíri gyógyszer-tárban, a Fekete Sas-hoz, Belváros, Szentgyörgy-tér.

FRANZ PESCHIL

Első speciál
üzem mindennemű
golyóscsapágyjavításokra.
50% ÁRMEGTAKARITÁS.
Succ. **TIMIȘOARA,**
IV. Str. Gh. Pop de Băsești
(Eötvös utca) Nr. 9
Centr. București Str. Gen. Berihelot Nr. 25.

Schiel Testvérek

Temesvár-Józsefváros

Strada I. C. Bratianu (Uri-utca) 2

Vezérképviselete

a budapesti GANZ ÉS TSA, DANUBIUS - gyártmányainak, körfürészlokomobilok, benzin- és nyersolajmotorok, sima és diagonális-hengerek, vizturbinák, keményanyagaprító- és téglagyári berendezések, rotációszivattyúk stb.

Telefon: 19-65

Sürgöny: Schiels Timisoara

Saját gyártmányu

malomgépek magasórlésre, félmagasórlésre és simaórlésre. Darálómalmok, árpatisztítógépek, Silo- és gabonarakartári berendezések, textilgépek, mindennemű transmissziók a német-norma Lysken szerint és mindennemű öntvények 10.000 kg. súlyig

Brassó (Braşov)

Str. Fantaniei (Kápt-utca) 50/a

Cluj

Str. Regina Maria 16

Bucureşti

Str. Brezoianu 7

Kiadó üzlethelyiség

május 1-re. Irodának is alkalmas, kétfelé osztható, vagy engrosüzletnek, nagy raktárral. Bővebbet Gyárvaros, Liget-ut 9. fdsz. 2

EGY MODERN új családi ház az Erzsébetvárosban

eladó

Bővebbet Bagyánszky építőmesternél Erzsébetváros, Kazinci-utca 3 sz. 487

Apró hirdetések

Egy szó ára 2 let. Vastag betűre 5 let. Legkisebb apróhirdetés ára 25 let. Álláskeresőknek 25 százalék engedmény. Díj előre fizetendő.

Házasságközvetítési ügyben méltóztassék bizalommal „Ámor“ irodához fordulni. Cégjelzéstelen levelezés. Vállal órákonyvelés is. Címeket a kiadóba kér, mire személyesen jelentkezik.
Timisoara I., Str. Eugen de Savoia 6.

Délelőtti munkára férfiak keresetnek. Jelenkezhetni a Déli Hírnap kiadóhivatalában.

Lapkihordó felvétetik a Déli Hírnap kiadóhivatalában.

Tíz évi bankgyakorlattal bíró perlelő könyvelő, ki a román, magyar, német nyelvet bírja, állást keres. Vállal órákonyvelés is. Címeket a kiadóba kér, mire személyesen jelentkezik.

Jókarban levő valódi Singer-varrógép **jutányosan eladó.** Telekház-tér 5, udvarbalra.

Egy tágas, villanyvilágításos utcai **pinceszó eladó.** Gyárvaros, Andrásy ut 18 I.

Építőmesterek! Ajtók eladók. Gyárvaros, Andrásy ut 18. I.

Kerti garnitúra eladó. Gyárvaros, Andrásy ut 18.

Házvezetőnői állást keres azonnalra pefekt szakácsnő. Szíves ajánlatokat 3000 jellegre a kiadóba kérek.

Pékseg eladó, Tapavicsky Józsefváros, Fróttutca 30.

Butorozott szoba konyhahasználattal április 15-re kiadó. Gyárvaros, Nyár-utca 28.

Tisztességes főzéshez értő **mindenes** felvétetik. Gyárvaros, Liget-ut 9, fdsz. 1.

Van már Önnek

„Knock-out“ tüzoltókészüléke?
Kapható

Technica Metalurgica
Timisoara, III. Piata Plevnei (Dózsa-tér) 2
Telefon 704.

Eladunk

hosszú részletre a gyárvarosi homokszedők mellett

olcsó házhelyeket

Fatelepünk tegla- és cserépraktárunk a helyszínen építészeti irodánk részletre fölépített. Tervek, költségvetések és kézi téglaprélingyen áll rendelkezésre. **Kados-telep intézőségénél** Belváros, Str. Priarária (Városház-utca) 16 sz.

Lakástakarításkor el ne maradjon a kiütő bevált Weisz-féle

Megváltás

poloskairtószerszettel bekenni, miáltal butorállandóan féregmentes marad. Kérje mindent! Főraktár: **Weisz butorüzlet,** Temesvár II. Str. Neguzzi (Mély leg-u.) 4

Kerékpárok

Eredeti

Waffenrad, Neumann Germania stb. n. gy. választékban, jutányos árak javítások pontosan készülnek. **Stamm E. ut. RESCH FERENC** Temesvár-Belváros, Mercy-u. 4. 213

Óriási szenzáció!

„Au Printemps“

(azelőtt MISSIR)

áruházában. Megérkeztek az összes tavaszi- és nyári-ujdonságok. A raktáron levő összes áruk mélyen leszállított áron lesznek

elárusítva.